

IN MEMORIAM

Rovasti Viktor Porokara (1944–2023)

Vuosikymmeniä Järvenpään Jumalansynnyttäjän Kazanilaisen ikonin kirkon pappina palvellut ja meille monille rakas rovasti Viktor Porokara sai kutsun tuonilmaisiiin 23.9.2023.

Viktor syntyi Kemiössä 4.4.1944 Muolaan pitäjän Kyyrölän kylästä evakkotaipaleelle lähteneeseen Prokofjeffin perheeseen. He muuttivat isän Enso-Gutzeitilta saaman mallipuusepän työn perässä Kotkaan, kun Viktor oli kolmivuotias.

Viktorin Neuvostoliitosta ”salakuljetettu” isoäiti auttoi nuorta perhettä toimimalla lapsen hoitajana. Isoäidin kanssa vietetty aika kylvi venäjän kielen taidon. Koulussa kaukaa viisas opettaja huomasi tämän ja neuvoi Viktorin vanhempia, ettei venäjän kielen puhumista saa lopettaa, vaikka se aiheuttikin aluksi hieman hankaluuksia suomen kielen opinnoissa: ”Se aika tulee, että poika saa siitä nauttia!”

Opettajan ennustus piti paikkansa. Viktor suuntautui myöhemmin kaupalliselle alalle, jossa hän hoiti pitkään Oy A. Marschan Ab:n lihajalosteiden vientiä Neuvostoliittoon. Vähältä kuitenkin piti, ettei Viktorista tullut valtion virkamiestä. Hän haki Kotkan tullissa avoinna ollutta paikkaa. Poliisissa palvellut setä neuvoi: ”Kuule Viktor, tuo Prokofjeffin nimi ei kyllä sovi, koska Kotkassa tullipääällikköinä on IKL:n miehiä, ja tuskin sä saat sitä paikkaa. Vaihda vaan Porokaraksi, niin kuin me muutkin.”

Nimi vaihtui ja pian myös asuinpaikka. ”Tapsin samaan aikaan tulevan aviopuolisoni Tamara Silppulan, ja kröhöm silmä katsoi silmää kuin tähti kuuta, ja sitten minä muutin Kotkasta hyvin nopeasti Helsinkiin.”

”Koska isäni oli kirkon isännöitsijä ja äiti oli kirkkokuorossa, niin kai se minun osana oli sitten olla alttaripalvelijana, 11-vuotiaasta alkaen.” Rippiisä rovasti Mikael Ritamo kannusti Viktoria hakeutumaan kaupallisen alan sijasta pappisseminaariin. ”Opiskelin seminaarissa kahdessa vaiheessa. Minut viekoiteltiin sieltä pois kaupallisiin hommiin, mutta myöhemmin jatkoin ulko-oppilaana.”

Kutsun papputeen Viktorille esitti Helsingin ortodoksisen seurakunnan yli diakoni Mikael Kriisin: ”Me tarvitaan apua, kai tiedät, että Helsingin piispaksi tulee meille uusi mies, Vilho Rinne, ja tulisitko sä auttamaan meitä?”

Tästä alkoi isä Viktorin seitsemän vuotta kestänyt kausi Uspenskin katedraalissa diakonina. Se sisälsi jumalanpalvelusten ohella paljon yhteisiä reissuja piispa ja myöhemmin metropoliitta Johanneksen kanssa. Volgalla ajeltiin ja kerran käytiin myös Järvenpäässä. Piispa Johannes oli Järvenpäähän tultaessa todennut käheällä äänellään tuoreelle diakonilleen: ”Tämä on hyvin erikoinen paikka”. Isä Viktor tunnustaa mielessään tuolloin käyneen pelokkaan ajatuksen: ”Kunhan en vaan joutuis tänne! Musta tuntuu, että taivaan isä luki ajatukseni ja päätti hymyillen vähän kouluttaa minua.”

Kun seitsemän vuotta diakonina oli tulossa täyteen, sai isä Viktor puhelinsoiton Helsingin seurakunnan kirkkoherralta Aleksandr Korelinilta. ”Olemme päättäneet, että sinusta tulee Järvenpään pappi.” Isä Viktorin kysellessä päätöksen valmisteluista ja piispan kannasta Korelin jatkoi: ”Se on hoidettu, valtuusto on hoidettu ja Tamarakin on hoidettu.” Kun asia oli näin valmiiksi taputeltu, ei auttanut kuin suostua. Isä Viktor vihittiin vuonna 1976 aluksi Uspenskin katedraaliin kolmanneksi papiksi saamaan isä Teppo Siililtä opetusta noin vuoden ajaksi. Tämän jälkeen hän siirtyi Järvenpäähän, jossa palveli aluksi oman siviilityönsä ohella ja vuodesta 1981 alkaen päätoimisena pappina.

Järvenpään ortodoksinen pyhäkköyhteisö on rakentunut Terijoen venäjänkielisen siirtoseurakunnan perustalle. Yhteisön piiriin tuli muuttoliikkeen myötä uutta suomenkielistä ortodoksista väestöä. Pastori Viktor Porokaran tärkeäksi tehtäväksi Järvenpäässä muodostui johtaa hienovaraista muutosta, jonka tavoitteena oli kaksikielisen kaikkien seurakuntalaisten hengellisiin tarpeisiin vastaavan pyhäkköyhteisön muodostaminen. Tämä ei tapahtunut ilman muutosvastarintaa. Sen voitti seurakuntalaisten kiintymys kirkkoon ja sen yhteisöön.

Järvenpään papin työn piiriin kuuluivat jo isä Viktorin aikana myös Porvoon ja Klaukkalan kirkot. Niissä palveleminen oli hänen mielestään luonnollinen osa Itä- ja Keski-Uudenmaan papin työtä. Tärkeäksi ja isä Viktorille rakkaaksi työmuodoksi muodostui Järvenpään Ystäväpiiri, jonka puheenjohtajana hän toimi yhteensä yli 30 vuoden ajan. Opintopiiritoiminnan, oman kirkon kaunistamisen ja pyhiinvaellusten lisäksi Ystäväpiiri suuntautui isä Viktorin ohjauksessa myös monimuotoiseen diakoniaan.

Isä Viktorin ja puolisonsa Tamaran yhteyksien kautta Järvenpään kirkkoa on siunattu useilla pyhänjäännöksillä. Ne olivat isä Viktorille erityisiä jumalallisen armon välittäjiä, joiden merkitys ja arvo avautuivat hänelle monien kokemusten myötä. Erityisen tärkeä hänelle oli Järvenpäässä säilytettyvä harvinainen kosketusreliikki, pyhittäjä Serafim Sarovilaisen kinnas.

Antamassaan haastattelussa isä Viktor ilmaisi suurta kiitollisuutta niistä vuosista, jotka hän sai olla Järvenpään kirkon esimiehenä. Erityisellä lämmöllä hän muisteli kanssaan palvelleita kanttoreita, diakoni Yrjö Galkinia ja pitkäaikaista työtoveriaan kanttori Tatjana Wileniusta.

Rovastin arvonimen isä Viktor sai vuonna 1994. Eläkkeellä hän palveli mahdollisuuksiensa mukaan kirkkoa ja toimitti jumalanpalveluksia muun muassa Hoivakoti Helenan kirkossa, ja hän oli aina toivottu kunniavieras Järvenpään praasniekkoissa. Odotin aina tilaisuutta saada häneltä siunauksen. Isä Viktorin puoliso Tamara siirtyi tuonilmaisiin vuonna 2017. Muistopalveluksen toimittaminen omalle elämänkumppanille oli kova paikka. Ääni murtui ja sanat hukkuivat kyynelvirtaan, jolloin rinnalla ollut pappi jatkoi.

Ikuinen muisto isä Viktorille, maatuska Tamaralle ja kaikille Järvenpään kirkossa toimittaneille ja rukoilleille iankaikkisuuteen siirtyneille jumalanpalvelijoille.

Petteri Lalu

Tekstin sitaatit perustuvat kirjoittajan Järvenpään pyhäkköyhteisön historiikka varten tekemään rovasti Viktor Porokaran haastatteluun, joka toteutettiin syksyllä 2021. Teksti on julkaistu aiemmin Helsingin ortodoksisen seurakunnan verkkosivuilla.